

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΚΕΙΜΕΝΟ:
«Ο ορισμός του ανθρώπου»

...Κοίταξε-μας είπε ο Εμμανουήλ Καντ-να ενεργείς και να αισθάνεσαι έτσι, ώστε ποτέ να μη μεταχειρίζεσαι τον άνθρωπο ως μέσο, αλλά πάντοτε να τον έχεις ως σκοπό στις προθέσεις και στις πράξεις σου. Δεν έχω συναντήσει ωστόσο πιο υψηλόφρονη **προτροπή**, που να δείχνει τέτοιαν εμπιστοσύνη και τόσο σεβασμό στον άνθρωπο σαν άνθρωπο. Εάν τη μεταφέρουμε στο σχήμα του ορισμού και τη συσχετίσουμε με την παραπάνω ανάλυσή μας, θα έχουμε την εξής απλή και συνάμα βαρυσήμαντη φόρμουλα: «Άνθρωπος είναι το μοναδικό μέσα στο γνωστό μας σύμπαν ον που έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να λογαριάζεται πάντοτε ως σκοπός και ποτέ ως μέσον». Αυτή-θα παραδεχτούμε-είναι η γλώσσα του γνήσιου ουμανισμού. Κανένας «σκοπός», όσο ψηλά κι αν τον τοποθετήσουμε, με όσην **αίγλη** κι αν τον περιβάλουμε, δεν μπορεί να δικαιολογήσει εκείνον που θα χρησιμοποιήσει τον άνθρωπο ως μέσο για την πραγματοποίησή του. «Μέσα για κάποιο σκοπό» μπορούν (και στην ανάγκη, επιβάλλεται) να γίνουν όλα τα όντα εκτός από ένα: τον άνθρωπο. Αυτός οφείλει να είναι, και δικαιούται να απαιτήσει να είναι, μόνο σκοπός. Η αξία του δεν αντικαθίσταίνεται με τίποτα. Δεν μπορεί να **αποτιμηθεί** με καμιάν άλλη. Είναι μέτρο των άλλων αξιών. Εκείνος λοιπόν που τον κατεβάζει από το υψηλό επίπεδο του απόλυτου «σκοπού» στο χαμηλό επίπεδο του σχετικού «μέσου», ή αυτός που αυτοκαταδικάζεται (από βλακεία ή ανανδρία) σε «μέσον προς άλλο σκοπό», αναιρεί, **καταλύει**, «σκοτώνει» τον άνθρωπο μέσα στον άνθρωπο. Μεγαλύτερη βλασφημία, βαρύτερο έγκλημα δεν υπάρχει.

Τα δικαιώματα όμως υφαίνονται με ισομεγέθεις ευθύνες. Να λογαριάζεσαι (από τους άλλους και από τον εαυτό σου) σαν άνθρωπος δεν είναι μόνο δικαίωμα, αλλά και ευθύνη. Το πρώτο μάς αρέσει, το δεύτερο αποφεύγουμε να το

ομολογούμε. Το «ως χαρίεν άνθρωπος¹» του αρχαίου ποιητή, έχει δύο όψεις, τη μια φανερή, την άλλη αφανή: -Τι χαριτωμένο πράγμα είναι να είσαι άνθρωπος! -Αλλά και τι βαρύ, τι ασήκωτο πράγμα είναι να είσαι άνθρωπος....

Ευάγγελος Παπανούτσος (Απόσπασμα από το δοκίμιο «Ορισμός του ανθρώπου»)

¹ ως χαρίεν άνθρωπος: τι χαριτωμένο να είσαι άνθρωπος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

Μονάδες 25

B1. «Τα δικαιώματα όμως υφαίνονται με ισομεγέθεις ευθύνες». Να αναπτύξετε το νόημα του αποσπάσματος σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.

Μονάδες 10

B2.α) Ποια είναι η συλλογιστική πορεία της παραγράφου «Τα δικαιώματα όμως...να είσαι άνθρωπος...»; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 3)

β) Να εξηγήσετε τη λειτουργία/ το ρόλο των σημείων στίξης της παραγράφου «Τα δικαιώματα όμως...να είσαι άνθρωπος...». (μονάδες 12)

Μονάδες 15

B3. Να σχηματίσετε από μία περίοδο λόγου με τις λέξεις: **προτροπή, αίγλη, αποτιμηθεί, καταλύει, ομολογούμε.**

Μονάδες 10

Γ. Καθημερινά γίνεται λόγος για την «ανθρωπιά» που πρέπει να δείχνει ο άνθρωπος στο συνάνθρωπό του, ιδίως στις δύσκολες εποχές. Παρόλ' αυτά οι πράξεις «ανθρωπιάς» σήμερα είτε είναι μεμονωμένες είτε γίνονται για λόγους δημοσιότητας/εντυπωσιασμού. Με αφορμή εκδήλωση που γίνεται στο σχολείο σας με θέμα τη στάση της νεολαίας απέναντι στα προβλήματα της εποχής, να παρουσιάσετε τους παράγοντες που οδηγούν στην κρίση του ανθρωπιστικού κινήματος, αλλά και τις προτάσεις σας, ώστε αυτό να ενδυναμωθεί με τη συνδρομή κυρίως της παιδείας και των άλλων φορέων κοινωνικοποίησης. Η ομιλία σας να έχει έκταση 500-600 λέξεις.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μια (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ